

ترکیه در ماجراجویی جدید چه اهدافی را دنبال می کند؟ / ابراهیم فراهانی

ورود علنی و قاطعانه روسیه به بحران سوریه و تغییر معادلات به نفع نیروهای اسد باعث شده است تا دیگر بازیگران منطقه ای مخالف اسد در انزوا قرار بگیرند. دیپلماسی منفعلانه آمریکا و عدم ارائه استراتژی مشخص از سوی دولت اوباما در سوریه، متحدین منطقه ای آمریکا را به سوی اقدام یکجانبه سوق داده است

آران نیوز : ورود علنی و قاطعانه روسیه به بحران سوریه و تغییر معادلات به نفع نیروهای اسد باعث شده است تا دیگر بازیگران منطقه ای مخالف اسد در انزوا قرار بگیرند. دیپلماسی منفعلانه آمریکا و عدم ارائه استراتژی مشخص از سوی دولت اوباما در سوریه، متحدین منطقه ای آمریکا را به سوی اقدام یکجانبه سوق داده است. عربستان، قطر و ترکیه هرکدام به دنبال به دست آوردن سهم خود از جنگ داخلی سوریه هستند و ترکیه نیز ماجراجویی جدیدی را آغاز کرده است. ترکیه با پشت سر گذاشتن انتخابات اول نوامبر و پیروزی قاطع حزب حاکم و تشکیل دولتی تک حزبی می تواند با خیالی آسوده بدون مخالفت داخلی به سیاست خارجی سابق خود با شدت بیشتری ادامه دهد. ترکیه سیاست خارجی «تنش صفر» را که سالها دنبال می کرد با شروع بهار عربی کنار گذاشت و به دنبال نقش آفرینی بیشتر در منطقه خاورمیانه دست زد. موقعیت ژئوپلتیک ترکیه و حضور همزمان در سه منطقه خاورمیانه، بالکان و قفقاز از توان این کشور برای تاثیرگذاری در این مناطق خارج است. تغییر موازنه قدرت در منطقه به نفع ایران با حضور روسیه، سایر قدرت های منطقه را به وحشت انداخته است. ترکیه از سرنگونی هواپیمای جنگنده روسی به دنبال تغییر موازنه قدرت است و چندین هدف را دنبال می کند:

ابتدا مجبور کردن ناتو برای حضور در بحران سوریه است. ترکیه به عنوان یکی از اعضای ناتو و دارا بودن دومین ارتش ناتو خواهان حضور موثر اعضای این پیمان است. حملات تروریستی داعش در قلب فرانسه نتوانست ناتو را مجاب به حضور پررنگ تری کند و تنها فرانسه برای التیام جراحاتش و فشار افکار عمومی داخلی حملاتی هوایی علیه داعش در سوریه و عراق انجام داد و ناو شارل دوگل خود را به منطقه فرستاد. ترکیه به دنبال ورود مستقیم ناتو به بحران سوریه است تا توازن قوا به نفع کشورهای مخالف اسد سنگین شود و سرنگونی هواپیمای روسی و تهدید ترکیه از سوی روسیه می تواند ناتو را در مقابل روسیه قرار دهد. حمایت ناتو از این حرکت دستاورد مطلوبی برای ترکیه محسوب می شود.

دومین هدف ترکیه ایجاد اختلاف میان اجماع جهانی علیه داعش است. با دعوت ایران به کنفرانس به وین برای کمک به حل مسئله سوریه برای اولین بار و برآورده شدن انتظار ایران و روسیه در بیانیه پایانی این کنفرانس نشان داد اجماعی برای روند پایان جنگ داخلی در سوریه شکل گرفته است. حرکت تروریستی داعش در قلب اروپا یعنی پاریس به تشکیل این اجماع سرعت بخشیده است تا با بستن شریان های اقتصادی، مالی و اطلاعاتی عرصه بر داعش تنگ تر شود. ترکیه به داعش به عنوان ابزاری برای به دست آوردن نفوذ بیشتر و تحت فشار دادن رقیب منطقه ای خود «ایران» نگاه می کند. تضعیف داعش برای ترکیه به عنوان از دست دادن برگ برنده محسوب می شود. ترکیه خواهان حضور پررنگ تر داعش است.

سومین هدف ترکیه به دست آوردن حمایت بیشتر آمریکاست. آمریکا می خواهد سامانه موشکی پاتریوت را از ترکیه خارج کند. آمریکا همچنین از کردهای سوریه حمایت می کند و این برای ترکیه قابل قبول نیست. ترکیه به دنبال وارد کردن آمریکا به زمین بازی سوریه به نفع خود است.

چهارمین و مهم ترین هدف ترکیه از اقدام جدیدش در سرنگونی هواپیمای سوخوی روسیه، ایجاد منطقه امن و پرواز ممنوع در مرزهایش با سوریه است. این مسئله برای ترکیه بسیار حیاتی شمرده می شود. یکی از اهداف حضور موثر روسیه در سوریه جلوگیری از ایجاد این منطقه امن توسط ترکیه است. پروازهای هوایی و بمباران مخالفان اسد در این منطقه مرزی توسط روسیه، ترکیه را در وضعیتی مبهم قرار داده است. ترکیه با تلاش فراوان نتوانست این منطقه امن را با حمایت ناتو ایجاد کند و برای فشار به اروپا و ناتوسیل پناهندگان را روانه قاره سبز کرد اما باز از این سیاست سودی نبرد. اردوغان در سالگرد مرگ آتاتورک گفت که متحدان ما بیش از پیش به ایده ایجاد منطقه امن در شمال سوریه نزدیک شده اند. روسیه با به پرواز درآوردن جنگنده های خود بر فراز این منطقه ترکیه را با مشکل جدی در ایجاد این منطقه مواجه کرده است. ترکیه با سیاست اختلاف انداز و حکومت کن با حمایت از حکومت اقلیم کردستان هنوز نتوانسته اتحاد کردها را بعد از واقعه ی کوبانی بشکند و تسخیر شنغال و همکاری پیشمرگ های کرد و پ.ک.ک باعث شده است ایجاد منطقه خودمختار کرد در شمال سوریه تهدیدی برای امنیت ترکیه به حساب بیاید. ترکیه به دنبال ایجاد این منطقه حتی با پرداخت هزینه گزاف است و در آینده امکان درگیری بیشتر انتظار می رود. به نظر می رسد بحران سوریه هرروز پیچیده تر می شود.